

CÂN BẰNG CHIẾN LƯỢC CỦA NGA GIỮA IRAN VÀ ISRAEL TRONG BỐI CẢNH XUNG ĐỘT LEO THANG Ở TRUNG ĐÔNG

TS. ĐINH LÊ HỒNG GIANG

Viện Nghiên cứu châu Âu; ✉ giangdinh@yandex.ru@gmail.com

Ngày nhận bài: 20-8-2024; ngày hoàn thiện: 25-11-2024; ngày duyệt đăng: 05-12-2024

Tóm tắt: Thời gian gần đây, diễn biến tình hình xung đột ở Trung Đông liên tục leo thang căng thẳng khiến cộng đồng quốc tế hết sức lo ngại. Trong thời điểm Iran và Israel đang ở bờ vực của chiến tranh, Nga quyết định giúp Iran nâng cấp hệ thống phòng không để đối phó với mọi cuộc tấn công từ bên ngoài. Động thái này không chỉ phản ánh mối quan hệ hợp tác quân sự ngày càng sâu sắc giữa Nga và Iran, mà còn đặt ra vấn đề về chiến lược dài hạn của Nga tại Trung Đông, nhất là Nga có thể đang cố gắng duy trì cân bằng chiến lược giữa các quốc gia đối nghịch, hoặc gửi tín hiệu cảnh báo Israel việc Nga có thể can dự mạnh mẽ hơn để thay đổi cán cân quyền lực ở khu vực. Bài viết sẽ tập trung phân tích những toan tính chiến lược của Nga trong quan hệ với Iran và Israel, đồng thời dự báo xu hướng tình hình xung đột giữa hai quốc gia này.

Từ khóa: Cân bằng chiến lược, lợi ích quốc gia, Nga, Trung Đông, xung đột Iran - Israel.

Lợi ích chiến lược của Nga ở Trung Đông

Sau khi Liên Xô sụp đổ, Nga đã từng bước tái thiết lập vị thế ảnh hưởng của mình trên trường quốc tế, trong đó có Trung Đông. Trong Khái niệm Chính sách Đối ngoại 2023, Nga coi “Thế giới Ả Rập” là một trong những khu vực ưu tiên hàng đầu trong chính sách đối ngoại, chỉ xếp sau các khu vực như Cộng đồng các Quốc gia Độc lập (SNG), Bắc Cực, Lục địa Á - Âu, và châu Á - Thái Bình Dương¹. Theo đó, về mặt địa - chính trị, Nga thúc đẩy hợp tác với các quốc gia Ả Rập thân thiện nhằm hướng tới ba mục tiêu chính: (i) Xây dựng một trật tự thế giới đa cực; (ii) Thiết lập một cấu trúc an ninh toàn diện và bền vững trong khu vực; (iii) Giải quyết các xung đột, bao gồm

việc bình thường hóa quan hệ ngoại giao giữa các quốc gia, đặc biệt là trong vấn đề Palestine. Về khía cạnh địa - kinh tế, Nga nỗ lực khai thác tiềm năng trao đổi kinh tế và thương mại với các quốc gia thuộc Tổ chức Hợp tác Hồi giáo, qua đó tạo điều kiện để xây dựng “Đối tác Đại Á - Âu mở rộng”. Mục tiêu này không chỉ giúp Nga tăng cường quan hệ kinh tế, phá vỡ thế bao vây và cấm vận của các nước phương Tây mà còn để củng cố vị thế cường quốc của Nga trong khu vực, giữa lúc cạnh tranh địa chính trị đang ngày càng khốc liệt.

Sau Chiến tranh Lạnh, Mỹ với tư cách là siêu cường duy nhất, đã từ bỏ chính sách kiểm chế và can thiệp mạnh mẽ vào các vấn đề Trung Đông. Dưới danh nghĩa thúc đẩy

dân chủ và chống khủng bố, Mỹ đã triển khai nhiều hoạt động quân sự và chính trị nhằm thay đổi cấu trúc quyền lực tại một số quốc gia, dẫn đến những biến động địa chính trị lớn ở Trung Đông. Nga đã tìm cách tận dụng những thay đổi này để tăng cường hợp tác với các quốc gia “Thế giới Ả Rập” nhằm thúc đẩy các lợi ích quốc gia, bao gồm củng cố sự hiện diện của mình và hạn chế sức ảnh hưởng của Mỹ tại khu vực. Bằng việc cung cấp vũ khí cho một loạt các nước Trung Đông như Ai Cập, Syria, Iraq, Iran và Thổ Nhĩ Kỳ, Nga đã dần thiết lập các mối quan hệ đối tác mang tầm chiến lược với các quốc gia này. Đặc biệt, việc Nga can dự quân sự ở Syria từ năm 2015 nhằm “cứu rỗi” chính quyền Bashar al-Assad và trấn áp chủ nghĩa khủng bố quốc tế đã thực sự khiến Nga trở thành một trong những thế lực bên ngoài có ảnh hưởng lớn nhất của Trung Đông.

Sự leo thang địa - chính trị trong khu vực còn được thúc đẩy bởi sự gia tăng cạnh tranh địa-kinh tế giữa các cường quốc nhằm đảm bảo lợi ích về kiểm soát thị trường hàng hóa và dịch vụ, cơ sở hạ tầng công nghiệp, các vùng lãnh thổ giàu tài nguyên (dầu mỏ), cùng với các tuyến đường giao thông huyết mạch về thương mại và hậu cần. Nga, với mối quan hệ chặt chẽ với các quốc gia Trung Đông là thành viên của Tổ chức các nước xuất khẩu dầu lửa (OPEC) và Diễn đàn các nước xuất khẩu khí đốt (GECF), đã nắm giữ một vai trò quan trọng trong việc sản xuất và định giá dầu khí ở quy mô toàn cầu. Đồng thời, trong bối cảnh bị phương Tây gia tăng trừng phạt, Nga đã nỗ lực khai thác tối đa

tiềm năng hợp tác thương mại với các quốc gia Ả Rập thân thiện. Điều này được thể hiện rõ qua sự tăng lên đáng kể kim ngạch xuất khẩu hàng hóa “Made in Russia” tới các nước trong khu vực kể từ khi Nga tiến hành “Chiến dịch quân sự đặc biệt ở Ukraine”².

Mục tiêu chiến lược của Nga trong quan hệ với Iran và Israel

Trong số các quốc gia Trung Đông, Iran và Israel nổi lên là những cường quốc khu vực có sức ảnh hưởng lớn nhất. Hai quốc gia này từng là đồng minh của nhau cho đến khi diễn ra Cách mạng Hồi giáo ở Iran vào năm 1979. Từ đó đến nay, các nhà lãnh đạo của Iran liên tục áp dụng chính sách cứng rắn đối với Israel trong vấn đề Palestine, điều này từng bước đẩy hai bên rơi vào trạng thái thù địch. Đặc biệt, căng thẳng giữa các bên không ngừng tăng lên kể từ cuối năm 2023, khi Israel tiến hành tấn công vào Dải Gaza và lãnh thổ phía Nam Lebanon để tiêu diệt các tổ chức vũ trang do Iran hậu thuẫn mà Israel coi là mối đe dọa. Bởi vậy, quan hệ giữa Iran và Israel là một bài toán địa chính trị phức tạp trong chính sách của Nga nhằm đạt được các mục tiêu chiến lược ở Trung Đông.

Quan hệ Nga - Iran

Hợp tác với Iran là một trong những trụ cột nhằm giúp Nga tăng cường khả năng kiềm chế ảnh hưởng của Mỹ ở khu vực Trung Đông, hướng tới mục tiêu thiết lập một trật tự quốc tế đa cực, đồng thời tạo điều kiện cho việc triển khai sáng kiến “Đối tác Đại Á - Âu mở rộng”³. Trong suốt nhiều năm qua, cả Nga và Iran đều phải đối mặt với những áp lực lớn từ Mỹ và phương Tây,

bao gồm hàng loạt các lệnh trừng phạt. Việc cùng phải đối đầu với một kẻ thù chung đã thúc đẩy hai quốc gia xích lại gần nhau như một liên minh không chính thức nhằm bảo vệ tối đa lợi ích quốc gia của mỗi bên⁴. Trong lúc Nga gặp khó khăn về khí tài quân sự trong cuộc xung đột tại Ukraine, Iran được cho là đã cung cấp cho Nga một số lượng đáng kể máy bay không người lái^{5,6}, góp phần hỗ trợ quan trọng cho các hoạt động quân sự của Nga. Đáp lại, Nga cam kết cung cấp cho Iran các hệ thống phòng không và radar tiên tiến để đối phó với các mối đe dọa tiềm tàng từ Israel. Ngoài ra, hai nước gần đây đang trong quá trình đàm phán để hoàn thiện một thỏa thuận hợp tác song phương mới, dự kiến sẽ toàn diện hơn và bao quát nhiều lĩnh vực chiến lược quan trọng⁷. Điều này phản ánh một chiến lược dài hạn của hai bên trong việc xây dựng mối liên kết chặt chẽ hơn, không chỉ để đối phó với các thách thức hiện tại mà còn định hình tương lai chính trị và an ninh của Trung Đông.

Quan hệ Nga - Israel

Quan hệ giữa Nga và Israel là mối quan hệ song phương đầy phức tạp. Đặc biệt, với vai trò đồng minh quan trọng của Mỹ (đối thủ chiến lược của Nga), Israel đã công khai chỉ trích “Chiến dịch quân sự đặc biệt” của Nga ở Ukraine, song lại tìm cách tránh tham gia trực tiếp vào liên minh trừng phạt chống Nga do Mỹ dẫn đầu, nhằm duy trì mức độ tự chủ trong chính sách đối ngoại và bảo vệ các lợi ích quốc gia riêng biệt. Về phần mình, Nga vẫn coi Israel là “quốc gia thân thiện” và là đối tác quan trọng ở Trung Đông. Cả

Nga và Israel đều cố gắng duy trì sự cân bằng tương đối trong mối quan hệ ngoại giao, bất chấp những khác biệt trong cách tiếp cận của các bên về các vấn đề an ninh khu vực⁸. Tuy nhiên, việc tăng cường đáng kể tương tác qua lại giữa Nga và Iran (điều cần thiết để Nga giải quyết vấn đề Ukraine), đã đẩy Israel (đối thủ của Iran) vào thế khó. Trong bối cảnh cuộc tấn công của Hamas, xung đột vũ trang với lực lượng Hezbollah và leo thang căng thẳng với Iran có chiều hướng phức tạp, buộc Israel phải hợp tác chặt chẽ với Mỹ và các nước đồng minh NATO, tái khẳng định Israel là một phần không thể tách rời của tập thể phương Tây. Điều này đã làm giảm đi đáng kể khả năng hợp tác giữa Nga và Israel, do các yếu tố cấu trúc khu vực đang ngày càng tác động theo hướng tiêu cực tới quan hệ giữa hai quốc gia. Hệ quả là, trong bối cảnh địa chính trị hiện nay, quan hệ Nga - Israel đang đối mặt với nhiều thách thức nghiêm trọng.

Mối quan hệ giữa Nga với Iran và Israel

Trong nhiều năm qua, Nga phát triển hợp tác đối tác chiến lược với Iran, đồng thời duy trì quan hệ song phương chặt chẽ với chính quyền Israel. Về mặt chiến lược, Nga đã cố gắng khéo léo cân bằng mối quan hệ với cả hai thế lực đối nghịch nhau: một mặt, Nga tăng cường hợp tác chính trị - quân sự với Iran, mặt khác cũng thận trọng tránh đẩy Israel vào tình thế đối đầu trực diện với mình. Dù chia sẻ một số mục tiêu chung với Iran, đặc biệt trong việc chống lại ảnh hưởng của phương Tây, Nga không hoàn toàn ủng hộ những tham vọng của Iran, như việc thiết lập quyền kiểm soát của nước này ở Syria

hay hỗ trợ cho các lực lượng vũ trang như Hezbollah, Hamas trong các cuộc tấn công trực tiếp vào lãnh thổ của Israel. Trong khi đó, việc Israel ngăn chặn chương trình hạt nhân của Iran lại phù hợp với mong muốn của Nga trong việc hạn chế phổ biến vũ khí hạt nhân tại khu vực luôn trong tình trạng bất ổn này.

Mặt khác, dù không hài lòng với việc Israel coi Mỹ là trụ cột trong hệ thống an ninh của mình, nhưng Nga vẫn duy trì hợp tác chặt chẽ với nước này, nhất là trong việc chia sẻ các thông tin tình báo chống khủng bố. Sự hợp tác này được thúc đẩy bởi các mối quan ngại chung, bởi ở Nga có cộng đồng Hồi giáo đông đảo với khoảng 16 đến 20 triệu tín đồ. Trong khi những năm qua, Israel đã phải đối mặt với một loạt các vấn đề an ninh nghiêm trọng liên quan đến chủ nghĩa Hồi giáo cực đoan. Ngoài ra, trên lãnh thổ Nga cũng có hàng triệu người Do Thái sinh sống; đồng thời, một số lượng lớn người nhập cư vào Israel có nguồn gốc từ Nga. Những người này vẫn giữ quốc tịch Nga và duy trì các mối liên hệ chặt chẽ với quê hương cũ, do đó đã tạo nên một mối quan hệ đặc biệt giữa Nga và Israel⁹. Tất cả những yếu tố này đã tác động đáng kể đến quyết định chính sách trung lập của Nga trong vấn đề xung đột giữa Iran và Israel.

Tác động ảnh hưởng của Nga tới xung đột Iran - Israel

Sự leo thang xung đột Iran - Israel là một trong những mối đe dọa lớn nhất đối với hòa bình và ổn định tại Trung Đông. Trong bối cảnh như vậy, Nga, với vai trò là đối tác quan trọng của cả hai quốc gia đối

ngịch, nên có sức ảnh hưởng thực tế đáng kể đối với cả Iran và Israel, có thể đứng ra làm trung gian hòa giải hoặc ít nhất là kiềm chế sự xuất hiện của một cuộc chiến tranh tổng lực giữa các bên.

Trước hết, Nga là một trong những cường quốc toàn cầu, có khả năng tác động đến cục diện chính trị thế giới. Liên bang Nga là một trong 5 nước thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc và hiện là thành viên trong “Bộ Tứ” các nhà hòa giải quốc tế về vấn đề khủng hoảng Palestine (gồm Nga, Mỹ, Liên minh châu Âu và Liên hợp quốc). Với vị thế như vậy, Nga không thể chỉ đơn giản đứng ngoài tiến trình nghị sự ở Trung Đông.

Về mặt chiến lược, Nga nắm giữ tất cả các “quân bài” liên quan đến lợi ích quốc gia của Israel, gồm Iran, Syria, Lebanon và Palestine, do vậy an ninh của Israel phụ thuộc đáng kể vào các quyết định chính sách của Nga¹⁰. Tuy nhiên, việc biến Israel thành “quốc gia không thân thiện” không mang lại lợi ích chiến lược của Nga ở khu vực. Quan hệ giữa Nga với các nước Trung Đông như Iran và Israel được định hình bởi ba yếu tố: (i) Đảm bảo an ninh - quốc phòng; (ii) Xây dựng không gian Đối tác Đại Á - Âu; (iii) Tạo các điều kiện bên ngoài thuận lợi cho quá trình chuyển đổi công nghệ của quốc gia¹¹. Đối với Nga, việc mở rộng xung đột không có lợi cho bên nào, do vậy Nga đã chủ trương kêu gọi các bên kiềm chế hợp lý, sớm chấm dứt bạo lực, nối lại tiến trình chính trị để giải quyết các bất đồng¹².

Bên cạnh đó, tình hình bất ổn ở Trung Đông khiến Mỹ và các đồng minh NATO bị phân tâm, điều này có thể đem lại một số lợi

ích nhất định cho Nga trong việc giải quyết các vấn đề sát sườn lãnh thổ của mình. Tuy nhiên, Nga nhận thức rõ rằng một cuộc chiến tranh tổng lực giữa Iran và Israel sẽ khiến Nga phải đối mặt với ba vấn đề nguy hiểm: (i) Đồng minh Syria và các đối tác chiến lược của Nga ở Trung Đông có thể bị lôi kéo vào cuộc chiến; (ii) Năng lực cung cấp vũ khí cho Nga của Iran sẽ bị hạn chế; (iii) Quan hệ với các quốc gia “Thế giới Ả Rập” sẽ trở nên phức tạp hơn¹³, làm tổn hại đến các lợi ích lâu dài của Nga ở khu vực.

Nga có kinh nghiệm trong việc điều phối mối quan hệ với các bên có xung đột và thúc đẩy lợi ích quốc gia, điển hình như trường hợp Armenia - Azerbaijan hay Kyrgyzstan - Tajikistan. Trong thời gian qua, Nga có nhiều động thái tích cực kiềm chế leo thang căng thẳng giữa các bên xung đột ở Trung Đông. Tháng 4-2024, ngay sau khi Iran tiến hành không kích quy mô lớn vào Israel để đáp trả vụ Israel tấn công Đại sứ quán của nước này tại Syria, Nga ngay lập tức can thiệp. Ngoại trưởng Nga Sergei Lavrov đã điện đàm với người đồng cấp Iran Hossein Amir-Abdollahian, trong khi Thư ký Hội đồng An ninh Nga Nikolai Patrushev liên lạc với đối tác Israel Tzachi Hanegb. Qua các cuộc trao đổi này, các quan chức cấp cao của Nga đã thúc đẩy chính quyền hai bên nhanh chóng giảm căng thẳng trong khu vực và ngăn chặn một vòng đối đầu mới có thể gây ra hậu quả thảm khốc cho toàn khu vực¹⁴. Dưới sự thúc giục của Nga và cộng đồng quốc tế, cả Iran và Israel sau đó đã kiềm chế các hành vi và quy mô mục tiêu tấn công lẫn nhau.

Sau các vụ ám sát lãnh đạo phong trào Hamas trên lãnh thổ Iran, Tổng thống Nga Vladimir Putin đã kêu gọi Iran kiềm chế các hành động đáp trả nhằm vào Israel. Tiếp theo đó, Thư ký Hội đồng An ninh, cựu Bộ trưởng Bộ Quốc phòng Nga Sergei Shoigu đã có chuyến thăm tới Iran. Trong bối cảnh chính trị căng thẳng tại Trung Đông, chuyến thăm này mang nhiều hàm ý quan trọng. Trước hết, Nga không muốn bỏ lỡ cơ hội để gây khó khăn cho những đối thủ chiến lược là Mỹ và NATO, vốn đang can dự sâu vào vấn đề Ukraine. Nhưng hơn hết, đây có thể là một thông điệp quan trọng gửi tới Israel: trong điều kiện thế giới đang phân cực ngày một rõ rệt, mặc dù vẫn muốn duy trì mối quan hệ mang tính xây dựng với Israel, song việc Nga hợp tác với Iran để củng cố sức mạnh phòng không của quốc gia Ả Rập này là một tín hiệu cảnh báo, rằng Nga cũng có thể can dự quân sự mạnh mẽ hơn để kiềm chế xung đột, buộc Israel phải xem xét lại các hành động có thể dẫn đến tình huống đối đầu với Nga.

Xu hướng xung đột Iran - Israel

Mặc dù Nga có sức ảnh hưởng đáng kể tại Trung Đông, song sức mạnh của Nga không phải là vô hạn. Xung đột giữa Iran và Israel không chỉ là vấn đề riêng của hai quốc gia mà còn liên quan đến lợi ích của nhiều quốc gia khác, trong đó có Mỹ và các đồng minh ở khu vực. Sự can dự của các bên thứ ba này có thể làm phức tạp thêm tình hình và giảm hiệu quả của các sáng kiến ngoại giao do Nga đề xuất. Bên cạnh đó, Nga cũng phải phân bổ nguồn lực để giải quyết các vấn đề gần biên giới và các ưu tiên chiến lược khác.

Từ lâu, các phương tiện truyền thông đã dự báo về khả năng xảy ra một cuộc xung đột trực tiếp hoặc thông qua các lực lượng ủy nhiệm giữa Iran và Israel. Hai nước luôn cảnh giác trước ý định thù địch của nhau. Israel đặc biệt lo ngại chương trình hạt nhân của Iran có thể dẫn tới việc nước này phát triển vũ khí hạt nhân, khi đó Israel sẽ mất đi thế độc quyền trong khu vực về răn đe hạt nhân và giảm ưu thế so với Iran. Trong khi đó, Iran cho rằng Israel đứng sau các vụ ám sát các quan chức của mình cũng như các nỗ lực phá hoại chương trình hạt nhân của nước này. Năng lực quân sự của Iran và Israel không quá chênh lệch nhau. Theo bảng xếp hạng Global Firepower Index¹⁵, sức mạnh của Iran xếp hạng 14, trong khi của Israel là 17. Về tổng thể, Iran có lợi thế về quân số và lượng xe tăng, tuy nhiên hai nước này cách nhau 1.850 km và đi qua lãnh thổ của 2 nước là Iraq và Jordan. Nếu chiến tranh xảy ra, rất có thể sẽ diễn ra dưới hình thức “đòn đổi đòn” từ xa, nghĩa là các bên chủ yếu tiến hành các hoạt động quân sự bằng cách tấn công từ trên không. Song việc duy trì một cuộc chiến như vậy đòi hỏi chi phí quân sự khổng lồ, chắc chắn sẽ gây ra áp lực lớn cho Iran, vốn đang gặp những vấn đề kinh tế nghiêm trọng. Ngoài ra, Iran còn buộc phải tính đến khả năng phải đối phó cùng lúc với các đồng minh của Israel và giới hạn của các hỗ trợ từ bên ngoài.

Với Israel, nước này đã tính đến mối hiểm họa của một cuộc chiến từ nhiều hướng tấn công và chuẩn bị kỹ lưỡng để đối phó với tình huống chiến tranh quy mô lớn. Israel đã mở rộng hệ thống phòng thủ, đặc

biệt là các hệ thống phòng không và phòng thủ tên lửa. Những hệ thống này đã chứng tỏ khả năng ứng phó hiệu quả trước các mối đe dọa trên vùng trời từ phía Iran sau sự kiện không kích vào tháng 4 và 10-2024. Tuy nhiên, điều Israel quan ngại nhất có lẽ là sự hiện diện quân sự của quân đội chính quy Iran ở Syria và các lực lượng vũ trang ủng hộ nước này ở Lebanon và Dải Gaza, cho phép Iran gây ra mối đe dọa quân sự ngay lập tức đối với Israel.

Với Iran, hiện nước này có thể tiến hành các cuộc tấn công vào Israel tương tự như lần gần đây và lại đối mặt với sự đáp trả mạnh mẽ hơn từ phía Israel. Bên cạnh đó, Iran có thể tấn công Israel thông qua các nhóm vũ trang khác nhau mà nước này hậu thuẫn. Tuy nhiên nhiều khả năng phản ứng của Iran sẽ ở mức độ nhất định, xuất phát từ những cân nhắc địa chính trị cũng như các yếu tố trong nước. Tổng thống mới của Iran, Masoud Pezeshkian, người ủng hộ đường lối cải cách, đã xác định nhiệm vụ trọng tâm là vực dậy nền kinh tế, cải thiện điều kiện sống của người dân và thúc đẩy dỡ bỏ các lệnh trừng phạt kinh tế của phương Tây, đưa Iran hội nhập trở lại nền thương mại toàn cầu¹⁶. Do đó, việc đưa đất nước vào một cuộc chiến có lẽ không phù hợp với định hướng chiến lược của Tổng thống Iran. Nhìn chung, không bên nào trong cuộc xung đột này mong đợi một cuộc chiến tranh tổng lực. Cả Nga và các nước phương Tây đều đang gây áp lực lên Iran và Israel để tránh leo thang xung đột tại Trung Đông.

Thay lời kết

Căng thẳng giữa Iran và Israel gần đây có những bước leo thang hết sức nguy hiểm khi

hai bên liên tục tiến hành các cuộc tấn công tên lửa đáp trả lẫn nhau, đe dọa hòa bình và ổn định tại Trung Đông. Nga, với vai trò là đối tác quan trọng của cả Iran và Israel, đồng thời vẫn duy trì quan hệ cân bằng với hai quốc gia, có thể đứng ra làm trung gian hòa giải hoặc kiềm chế sự xuất hiện của một cuộc chiến tranh tổng lực giữa các bên nhằm đạt lợi ích chiến lược ở khu vực. Tuy nhiên, cuộc xung đột giữa Iran và Israel không chỉ là vấn đề của hai quốc gia này mà còn liên quan đến lợi ích và sự can dự, cạnh tranh ảnh hưởng địa chiến lược của nhiều bên. Do vậy, cuộc xung đột Iran - Israel khó có thể đạt được giải pháp hòa bình trong ngắn hạn./

Chú thích:

¹ МИД РФ (2023), “Концепция внешней политики Российской Федерации от 31 марта 2023 года”, <https://www.mid.ru/ru/detail-material-page/1860586/> (truy cập: 11-8-2024).

² Ведомости (2024), “Made in Russia идет на Большой Ближний Восток”, https://www.vedomosti.ru/press_releases/2024/05/16/made-in-russia-idet-na-bolshoi-blizhnii-vostok (truy cập: 10-8-2024).

³ Iran là thành viên tích cực trong dự án địa chiến lược “Hành lang vận tải quốc tế Bắc - Nam” (INSTC), tuyến đường thương mại đa phương thức nối Nga với Ấn Độ, có khả năng thay thế cho Kênh đào Suez.

⁴ Зак Баттат (2023), “Российско-израильские отношения и украинский кризис”, Валдай Международный дискуссионный клуб, <https://ru.valdaiclub.com/a/highlights/rossiysko-izraelskie-otnosheniya-i-ukrainskiy-krizis/> (truy cập: 12-8-2024).

⁵ Pjotr Sauer (2022), “Putin due in Iran as US says Iran to supply drones to Russia”,

<https://www.theguardian.com/world/2022/jul/12/iran-drones-russia-uav-combat-ukraine> (truy cập: 12-8-2024).

⁶ Bất chấp những cáo buộc của phương Tây, Nga phủ nhận việc Iran cung cấp vũ khí cho mình để sử dụng trong xung đột ở Ukraine.

⁷ А. Сваранц (2023), “Россия и Иран формируют новую реальность на Ближнем Востоке”, <https://journal-neo.su/ru/2023/08/03/rossiya-i-iran-formiruyut-novuyu-realnost-na-blizhnem-vostoke/> (truy cập: 10-8-2024).

⁸ В. Смирнов (2023), “К вопросу о современном состоянии российско-израильских отношений”, <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/k-voprosu-o-sovremennom-sostoyanii-rossiysko-izraelskikh-otnosheniy/> (truy cập: 12-8-2024).

⁹ Зак Баттат (2023), “Российско-израильские отношения и украинский кризис”, Валдай Международный дискуссионный клуб, <https://ru.valdaiclub.com/a/highlights/rossiysko-izraelskie-otnosheniya-i-ukrainskiy-krizis/> (truy cập: 12-8-2024).

¹⁰ Зак Баттат (2023), “Израиль, Иран и Россия: деликатные “красные линии””, Global Affairs, <https://globalaffairs.ru/articles/delikatnye-krasnye-linii/> (truy cập: 14-8-2024).

¹¹ К. Трубецков (2022), “Новая стратегия России на Ближнем Востоке: страны и направления”, Валдай Международный дискуссионный клуб, <https://ru.valdaiclub.com/files/41289/> (truy cập: 12-8-2024).

¹² Айсель Герейханова (2024), “В Кремле не согласились, что конфликт между Израилем и Ираном косвенный”, <https://rg.ru/2024/04/17/v-kremle-ne-soglasilis-cto-konflikt-mezhdu-izrailem-i-iranom-kosvennyj.html> (truy cập: 10-8-2024).

¹³ Hanna Notte (2024), “What Russia wants in the Middle East”, <https://www.foreignaffairs.com/russia/what-russia-wants-middle-east> (truy cập: 12-8-2024).

¹⁴ Đỗ Thảo (2024), “Nga kêu gọi Iran-Israel giảm căng thẳng trong khu vực”, <https://mekongasean.vn/nga-keu-goi-iran-israel-giam-cang-thang-trong-khu-vuc-11000.html> (truy cập: 15-8-2024).

¹⁵ Global Firepower (2024), “2024 Military Strength Ranking”, <https://www.globalfirepower.com/countries-listing.php> (truy cập: 15-8-2024).

¹⁶ Phong Châu, “Bước chuyển quan trọng tại Iran”, <https://nhandan.vn/buoc-chuyen-quan-trong-tai-iran-post817567.html> (truy cập: 14-8-2024).

Tài liệu tham khảo:

1. Hanna Notte (2024), “What Russia wants in the Middle East”, <https://www.foreignaffairs.com/russia/what-russia-wants-middle-east>.

2. A. Сваранц (2023), “Россия и Иран формируют новую реальность на Ближнем Востоке”, <https://journal-neo.su/ru/2023/08/03/>

rossiya-i-iran-formiruyut-novuyu-realnost-na-blizhnem-vostoke/.

3. В. Смирнов (2023), “К вопросу о современном состоянии российско-израильских отношений”, <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/k-voprosu-o-sovremennom-sostoyanii-rossiysko-izraelskikh-otnosheniy/>.

4. Зак Баттат (2023), “Израиль, Иран и Россия: деликатные “красные линии””, Global Affairs, <https://globalaffairs.ru/articles/delikatnye-krasnye-linii/>.

5. Зак Баттат (2023), “Российско-израильские отношения и украинский кризис”, Валдай Международный дискуссионный клуб, <https://ru.valdaiclub.com/a/highlights/rossiysko-izraelskie-otnosheniya-i-ukrainskiy-kризis/>.

6. К. Трубеццев (2022), “Новая стратегия России на Ближнем Востоке: страны и направления”, Валдай Международный дискуссионный клуб, <https://ru.valdaiclub.com/files/41289/>.

**RUSSIA'S STRATEGIC BALANCE BETWEEN IRAN AND ISRAEL
IN THE CONTEXT OF THE ESCALATING CONFLICT IN THE MIDDLE EAST**

DINH LE HONG GIANG

Abstract: Recently, the situation of the conflict in the Middle East has continuously escalated, causing great concern to the international community. At a time when Iran and Israel are on the brink of war, Russia decided to help Iran upgrade its air defense system to deal with any external attacks. This move not only reflects the increasingly deep military cooperation between Russia and Iran, but also raises questions about Russia's long-term strategy in the Middle East, especially as Russia may try to maintain a strategic balance between the opposing countries, or send a warning signal to Israel that Russia may intervene more strongly to change the balance of power in the region. The article will focus on analyzing Russia's strategic calculations in relations with Iran and Israel, and forecasting the trend of conflict between these two countries.

Keywords: Strategic balance, national interests, Russia, Middle East, Iran-Israel conflict.